

στο μικροσκόπιο...

ΡΩΣΙΑ - ΗΠΑ. Η ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΟΜΠΑΜΑ - ΜΕΝΤΒΙΕΝΤΕΦ ΣΤΗ ΡΩΣΙΚΗ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΑ, ΠΕΡΑΝ ΤΩΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΩΝ «ΚΑΛΩΝ ΠΡΟΘΕΣΕΩΝ», ΘΑ ΚΙΝΗΘΕΙ ΒΑΣΕΙ ΜΙΑΣ «ΨΥΧΡΟΠΟΛΕΜΙΚΗΣ» ΑΤΖΕΝΤΑΣ ΠΟΥ ΠΕΡΙΟΡΙΖΕΙ ΤΙΣ... ΜΕΓΑΛΕΣ ΠΡΟΣΔΟΚΙΕΣ

Ζητούν ειλικρίνεια...

Στοχεύοντας στην επανεκκίνηση μιας «παγωμένης» σχέσης...

Πριν από 8 χρόνια, ο Τζορτζ Μπους είχε δηλώσει ότι «διάβασε την ψυχή του Βλαντιμίρ Πούτιν». Τώρα, ο Αμερικανός πρόεδρος και ο Ρώσος ομόλογός του, Ντμίτρι Μεντβιέντεφ, προσπαθούν να σφυρηλατήσουν μια πιο πραγματική σχέση από εκείνη των προκατόχων τους. Η πρώτη προσέγγιση θα δοκιμαστεί στη διάσκεψη κορυφής, η οποία θα διεξαχθεί στις 6-9 Ιουλίου στη Μόσχα.

Με τον Μπαράκ Ομπάμα στον Λευκό Οίκο, η διπλωματική ένταση μεταξύ Ουάσιγκτον και Μόσχας μειώθηκε, αλλά αυτή η συμβιβαστική γλώσσα που χρησιμοποιείται εκκατέρωθεν τις τελευταίες εβδομάδες, θα πρέπει και να «λιώσει τον πάγο», κάτι που δεν είναι εύκολο επί του παρόντος. Στις συνομιλίες Ομπάμα - Μεντβιέντεφ στη Μόσχα τρέφεται η ελπίδα για μια πρόοδο σχετικά με τον έλεγχο των πυρηνικών όπλων, μια κοινή συμφωνία, η οποία ήταν αντικείμενο συζήτησης στο πρώτο ραντεβού των δυο ηγετών τον περασμένο Απρίλιο, στο περιθώριο της διάσκεψης της G20 στο Λονδίνο.

Αλλά οι μεγάλες διαφορές σε μια σειρά θεμάτων, συμπεριλαμβανομένων των σχεδίων της Ουάσιγκτον για μια αντιπυραυλική ασπίδα σε χώρες της Ευρώπης, η περσινή πολεμική σύρραξη μεταξύ Ρωσίας - Γεωργίας και η χαλιναγώγηση των πυρηνικών φιλοδοξιών του Ιράν, θα περιορίσουν οποιαδήποτε πρόοδο σ' άλλα μέτωπα. «Οι προοπτικές για μια δραματική αλλαγή πολιτικής στις σχέσεις των δύο χωρών είναι περιορισμένες», ανέφερε ο Αντρέι Κούτσινς, Ρώσος πολιτικός αναλυτής, που εργάζεται για το Center for Strategic and International Studies στην Ουάσιγκτον, ο οποίος, όμως, εκτιμά ότι «μπορεί να βρεθεί ένα κοινό έδαφος». Η «επανατοπότηση» των αμερικανο-ρωσικών σχέσεων αποτελεί άλλωστε τον πρωταρχικό στόχο του Μπαράκ Ομπάμα. Υποσχόμενοι μια καινούργια αρχή, Ομπάμα και Μεντβιέντεφ, συμφώνησαν τον περασμένο Απρίλιο να επιταχύνουν τα βήματά τους, ώστε να καταλήξουν σε μια συμφωνία, που θα μειώνει τα πυρηνικά τους οπλοστάσια και θα μπορέσει να αντικαταστήσει τη συνθήκη START I του 1991, η οποία και λήγει τον προσεχή Δεκέμβριο.

Ο Μπ.Ομπάμα, ο Ντ.Μεντβιέντεφ και ο Βλ.Πούτιν εικονογραφημένοι σε ρωσικές κούκλες, τις ματρίόσκα

Κλειστά χαρτιά

Μέχρι στιγμής, Αμερικανοί και Ρώσοι κρατούν τα χαρτιά τους κλειστά, όσον αφορά τις προπαρασκευαστικές συζητήσεις, αλλά οι διαπραγματευτές τους εκτιμούν ότι οι διαφορές των δύο χωρών μπορεί να γεφυρωθούν, ώστε οι δύο ηγέτες να μπορούν να παρουσιάσουν ένα πλαίσιο συμφωνίας. Αλλωστε, Ουάσιγκτον και Μόσχα, έχουν η καθεμία για δικούς της λόγους ένα κοινό συμφέρον για μια επιτυχή κατάληξη: Για τον Μπαράκ Ομπάμα αποτελεί ένα από τα λίγα αποτελέσματα που αναμένει από αυτή τη σύνοδο, ενώ για το Κρεμλίνο μια συμφωνία για τον έλεγχο των πυρηνικών όπλων θα ενισχύσει το γόητρο και τον ρόλο του στα διεθνή φόρα, αφού θα ανακαλέσει στη μνήμη την εποχή που οι ΗΠΑ και η Σοβιετική Ένωση διαπραγματεύονταν ως δυο υπερδυνάμεις.

Αλλά οι προσδοκίες για ένα θεαματικό αποτέλεσμα παραμένουν εξαιρετικά χαμηλές, δεδομένου ότι η Ρωσία προσπαθεί να συνάψει μια συμφωνία, στην οποία θα δεσμεύει τον Λευκό Οίκο να εγκαταλείψει τα

σχέδια της κυβέρνησης Μπους για τη δημιουργία αντιπυραυλικής ασπίδας σε Πολωνία και Τσεχία. Η Μόσχα ήταν εξ αρχής αντίθετη σε μια τέτοια προοπτική, επικαλούμενη κίνδυνο για την ασφάλειά της, ενώ η Ουάσιγκτον επιμένει ότι η δημιουργία της αφορά μόνο την προστασία των συμμάχων της από τις πυρηνικές φιλοδοξίες της Τεχεράνης.

Η αντιπυραυλική ασπίδα σχεδιάστηκε επί κυβερνήσεων Μπους και ο Ομπάμα -αν και δεν την προωθεί τόσο επίμονα όσο ο Μπους- φαίνεται ότι είναι αδύνατον να την εγκαταλείψει, χωρίς να πάρει κάποια συγκεκριμένα ανταλλάγματα. Ο Αμερικανός πρόεδρος έχει υπαινιχθεί ότι, αν το πυρηνικό πρόγραμμα του Ιράν εγκαταλειφθεί, δεν θα υπάρχει ανάγκη για την υλοποίηση αυτού του σχεδίου, ένα σήμα για παζάρι προς τη Ρωσία να χρησιμοποιήσει την επιρροή της, για να κάμψει τη συμπεριφορά της Τεχεράνης. Η αμερικανική διπλωματία γνωρίζει ότι δεν μπορεί να απομονώσει τη Μόσχα, πρώτον, γιατί η στάση της είναι κρίσιμη για το μέλλον του πυρηνικού προγράμματος του Ιράν, αφού αποτελεί σημαντικό εξαγωγέα όπλων για την Τεχεράνη και συχνά εμφανίζεται απρόθυμη στο Συμβούλιο Ασφαλείας να επι-

βάλει κυρώσεις στη χώρα και, δεύτερον, γιατί έχει κάνει κρούσεις στη Ρωσία για συνεργασία στο Αφγανιστάν.

«Βάση», η Κέρκυρα

Παρά τη διαφωνία που έχει ανακύψει σχετικά με την αντιπυραυλική ασπίδα και οι δυο πλευρές αναζητούν μια φόρμουλα συνεννόησης για να ομαλοποιήσουν τις σχέσεις τους. Το πρώτο «ειλικρινές βήμα» έγινε στην πρόσφατη συνοδο του ΟΑΣΕ στην Κέρκυρα, κάτι που παραδέχθηκε και ο υπουργός Εξωτερικών της Ρωσίας, Σεργκέι Λαβρόφ, ο οποίος, όμως, αναφερόμενος στις αποφάσεις που πήρε η Ρωσία -αναφορικά με την αναγνώριση της Ν. Οσετίας και της Αμπχαζίας- στον Καύκασο, είπε ότι είναι «μη αναστρέψιμες», σημειώνοντας ότι το θέμα αποτελεί «κόκκινη γραμμή» για τη ρωσική διπλωματία. Όμως και η Ουάσιγκτον έχει με τη σειρά της διαμηνύσει ότι δεν θα δεχθεί τη στάση της Ρωσίας, να διεκδικεί δηλαδή με ένα «σοβιετικό στυλ» μια σφαίρα επιρροής κατά μήκος των συνόρων της. Παρ' όλα αυτά, ο Ομπάμα δίνει μεγαλύτερη σημασία στην προσπάθεια της Μόσχας να χρησιμοποιεί τις ενεργειακές της πηγές για να πιέζει τους γείτονές της και λιγότερο στο να γίνουν μέλη του ΝΑΤΟ οι πρώην σοβιετικές δημοκρατίες, Γεωργία και Ουκρανία.

Οποιοσδήποτε αποφάσεις και να προκύψουν από αυτή τη σύνοδο κορυφής, η διεθνής κοινή γνώμη θα παρακολουθεί το πώς θα εξελιχθεί η σχέση Ομπάμα - Μεντβιέντεφ. Ο Αμερικανός πρόεδρος έχει κάνει σαφές ότι, σε αντίθεση με το πώς εξελίχθηκε το ραντεβού Μπους - Πούτιν το 2001, η επίσκεψή του στη Ρωσία θα έχει περισσότερο «επαγγελματικό» χαρακτήρα, παρά προσωπικό. Στην πορεία του χρόνου αποδείχθηκε ότι, παρά την καλή προσωπική σχέση που είχαν αναπτύξει Μπους και Πούτιν, αυτό δεν βοήθησε καθόλου για την ατζέντα των διαφορών τους και ο Ομπάμα δεν είναι καθόλου το πολιτικό πρόσωπο, που για τη διπλωματία θα κοιτάξει στην ψυχή του Μεντβιέντεφ.